

EU og fiskeriforvaltningen

Faktafeil fra «Kysten inn i EU»

Nr 2. Mars 2004

Forfatter: Peter Ørebech

Kategori: Næring

Kysten inn i EU ved Ystmark og Sørheim Nilsen framstiller det de oppfatter som EUs fiskerirett. Her er det dessverre mye fiksjon og lite virkelighet.

For det første utelates viktige ting som for eksempel at EU har enekompetanse til å gi lover (utkast til grunnlov, artikkel 12). Det vil si at EU med kvalifisert flertall (i dag 62 av 87 stemmer, men etter grunnloven et flertall av stemmene fra land som representerer 3/5 av en befolkning på over 450 mill mennesker). Norge har mistet myndigheten til å gi lover.

For det annet er framstillingen av stoff som disse forfattere velger å fokusere på, beheftet med en rekke feil. Førsteamanuensis Peter Ørebech tar her for seg disse i tur og orden.

Stikkord:

- Fisk
- Ressursforvaltning

Bakgrunn:

«Kysten inn i EU» tar feil på en rekke punkter. Her er en gjennomgang av noen sentrale påstander.

• FØRSTE PÅSTAND

«Det er galt at vi ved et medlemskap gir fra oss fiskeressursene og all styring med disse [...] Vi vil ikke avgi ressurser i stort omfang. Den felles fiskeripolitikken er ikke innført for å stjele fiskeressurser. Den er innført for å få bedre kontroll med fiskeriene, og for å unngå at vi fisker ned bestandene.»

Dette er feil:

Alle farvann utenfor EUs kyststater er EU-hav. Iht. EUs felles fiskeripolitikk er fisken EUs fellesressurs. Det finnes ikke lenger norske fiskeressurser, bare norsk andel av EUs bestand.

Det er EU som forhandler med andre land om størrelsen på andelene. Disse ressursene fordeler så EU på medlemsstatene i henhold til politiske vedtaksprosesser, det vil si kvalifisert flertall (se nedenfor).

• ANNEN PÅSTAND

«Skulle Norge bli medlem av EU vil vi fortsatt ha full råderett innenfor 12 nautiske mil. Vi har full råderett med de kystnære fiskefeltene!». Videre: «Områdene utenfor vil bli en del av EUs fiskeriforvaltning, men de verdifulle fiskeressursene vil forbli norske.»

Dette er feil:

Styringen med ressursene tilhører EU alene. Se utkastet til grunnlov, artikkel 12 (1): «EU har enekompetanse til å fastlegge regler på følgende områder ... bevarelse av havets biologiske ressurser innen for rammen av den felles fiskeripolitikk». Det er ingen geografiske begrensninger her.

Imidlertid gjelder i en overgangsperiode som utløper 31.12.2012 at medlemslandene skal kunne lage sine egne reguleringer innen rammen av EUs regelverk. Det vil si at hvis EU har laget regler, vil nasjonale regler kun kunne være likelydende eller utfyllende.

Sverige laget regler om forbud mot torskefiske i Sveriges sektor av Kattegat og Skagerak, men ble stoppet av EU (2003 EU-Sweden controversy on local cod regulations in the Swedish region of Skagerak. Swedish Ministry of Agriculture, Dec. 21, 2002; at http://www.regeringen.se/galactica/service=irnews/owner=sys/action=obj_show?c_obj_id=48092)

Nei til EU

Arbeidersamfunnets plass 1, 0181 Oslo

Telefon: 23 35 45 80

Telefaks: 23 35 45 85

E-post: neitileu@neitileu.no

VANSKELIGHETSGRAD:

• TREDJE PÅSTAND

«Det er kontrollordningene som blir overnasjonale.»

Dette er feil:

Det følger av forordning (EC) no 2371/2002, fortalen, avsnitt 2, at medlemsstatene har eneansvar for håndheving av EUs fiskerireguleringer overfor fartøy som fører vedkommende medlemstats flagg på det åpne hav (se FNs havrettskonvensjon artikkel 117).

I de nasjonale soner har kyststaten håndhevingsretten, som skal utøves ikke-diskriminerende.

• FJERDE PÅSTAND

«For å unngå at de enkelte land taper ressurser, fordeles derfor kvoten ut fra historiske rettigheter. Det betyr at Norge får en fast andel av de ulike fiskeslagene. En andel som skal gjenspeile hvor mye vi har fisket tidligere.»

Dette er feil:

Da Norge i 1994 forsøkte å få faste historisk baserte andeler nedfelt i tiltredelsesavtalen (folkerettslig bindende), ble dette avvist. Fordelingen skulle skje av kommisjonen og ministerrådet, og fordelingen skjer i henhold til politiske vedtaksprosesser.

Intet sted er prinsippet om relativ stabilitet nedfelt i regelverket. kommisjonen kan når som helst foreslå endringer til politikken her, og ministerrådet kan vedta dette med kvalifisert flertall.

• FEMTE PÅSTAND

«Fordelingen av kvotene til de ulike fartøygruppene vil norske myndigheter fortsatt utføre.»

Dette er korrekt i dag, men trolig feil i framtida:

Siden EU legger opp til at relativ stabilitet skal opphøre som allokeringmekanisme og overtas av omsettelige kvoter (ITQ), vil den nasjonale sonen bety lite eller ingen ting.

Konsesjonene er varer som omsettes i et marked. For disse gjelder at nasjonale begrensninger ikke kan oppstilles mht. erververs statsborgerlige forhold eller nasjonalitet (ikke-diskrimineringsprinsippet EC-trakaten, artikkel 12).

Norge kan således ikke innføre omsettelige konsesjoner og deretter bestemme at omsetning kun skal skje i Norge til norske statsborgere eller at kvoter eller konsesjoner ikke skal selges ut av landet.

Dette er gjort klart etter at EU i sin hvitbok («veiviseren») for reform av den felles fiskeripolitikk kategorisk fastslår at EU vil «gradvis skape et klima som vil være mer imøtekommende overfor mer normale økonomiske betingelser, og som eliminerer slike barrierer til normal økonomisk aktivitet som nasjonal allokering av fiskerimuligheter representerer og prinsippet om relativ stabilitet [...]

Kommisjonen vil derfor organisere i løpet av 2002 arbeidsgrupper [...] for å diskutere målsettingen for disse bestemmelser innen fellesskapet og/ eller nasjonale fiskerier forvaltningssystem som gjelder for [...] Et system med omsettelige individuelle eller kollektive fiskerirettigheter» (Commission of European Communities. Communication from the Commission on the Reform of the Common Fisheries Policy («Roadmap») Brussels 28.5.2002, COM (2002) 181 final, se særlig punkt 3.8 side 12-13).

• SJETTE PÅSTAND

«Det [er] underlig når Nei til EU bruker de skotske fiskerne som sannhetsvitne på hvor galt det er i EU.»

Dette er misforstått:

Nei til EU bruker ikke skotske fiskere, men skotske *parlamentarikere* som sannhetsvitne. Disse har 2. mars fremmet lovforslag om Storbritannias utmelding av EU «for å føre fisken tilbake til regionen og nasjonal kontroll», som det heter i lovforslaget. Hva er det Kysten inn i EU vet om EUs fiskeripolitikk som parlamentarikere i London ikke har forstått?

• SJUENDE PÅSTAND

«Bakgrunnen for at EU innførte felles forvaltning ligger i at EU har hatt et overfiske. Kapasiteten i EUs fiskeflåte har vært for stor.»

Dette er feil:

EU innførte en felles landbrukspolitikk (som omfatter fiskeri) allerede i 1957 fra Romtraktatens første dag. Den felles fiskeripolitikk ble imidlertid ikke forsøkt iverksatt før 1972 i forbindelse med at de store fiskerinasjoner Storbritannia, Norge og Danmark søkte om medlemskap.

Overgangsordningen har fortsatt fram til 1.1. 2003 med forlengelse i 10 år fram til 2013. Overkapasiteten er et problem som har oppstått under den felles fiskeripolitikken.

• ÅTTENDE PÅSTAND

«Vi tror at et norsk medlemskap ville bidra til å styrke EUs fiskeriforvaltning.»

Dette har sannsynligheten mot seg:

Leseren vil kunne gjøre seg opp sin egen mening om det står til troende at råstoffprodusenten Norge med under 2 prosent av stemmene i ministerrådet skal kunne få med seg konsumentstater som representerer minimum tre femtedeler av folketallet i EU, til å gjennomføre reguleringsordninger som tilfredsstiller norske produsentinteresser.

De som er interessert i flere sider ved EUs fiskerirett, kan finne dette i en artikkel med tittel «The Fisheries Issues of the 2004 Second European Union Accession Treaty: a comparison with the 1994 First Accession Treaty», som ble publisert i The International Journal of Marine & Coastal Law, vol. 2 1994 (en kopi kan fås ved henvendelse til undertegnede – petero@nfh.uit.no)